

Közgazdász Vándorgyűlés, Eger
2017. szeptember 8.

dr. Vitályos Eszter, Miniszterelnökség európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkára

Szeretném köszönten Önököt a Magyar Közgazdasági Társaság (MKT) 55. vándorgyűlésének fejlesztéspolitikai szekcióülésén. Köszönöm, köszönjük a meghívást. A Miniszterelnökség minden esetben örömmel tesz eleget a hasonló felkéréseknek. Ez, és az ülésen megfogalmazódó valamennyi reakció fontos visszacsatolás nekünk. Az uniós források eredményes felhasználásához a szakmai csoportok visszajelzései épp olyan nélkülözhetetlenek, mint a támogatások érintettjeinek visszhangjai.

A közgazdaságtudomány szempontjai, módszerei a fejlesztési programok tervezése, végrehajtása és kiértékelése során különös hangsúllyal jelentkeznek. Számos kutatóműhellyel vagyunk napi kapcsolatban, a kormányzati döntéshozatalt és a konzekvenciák Európai Bizottság felé történő közvetítését pedig egy Miniszterelnökségen belül működő központi monitoring egység is támogatja.

A nemzetgazdaság és fejlesztéspolitika összefüggései egyértelműek: a magyar gazdaság növekvő ereje hátteret biztosít a források hatékony és gyors célba juttatásához, és fordítva, a megfelelő módon célzott támogatások hozzájárulnak a magyar gazdaság jó kondíciójához. Csak egy példa: a rekordokat döntögető kifizetések és a brüsszeli forráslehívás eltérő üteme miatt fellépő likviditáshiányt csak erős és stabil költségvetéssel vagyunk képesek pótolni. A büdzsét terhelő kifizetések volumene miatt az államháztartási hiány emelkedése sem időleges lenne, így azonban tartható a 2,4%-os hiánycél.

A konstelláció most kedvező: a gazdaság makroszámai reményt keltőek. A gazdaság állapota az egyéni boldogulást is serkenti: a nettó reálbérek évtizede nem látott mértékben, több mint 12%-kal emelkedtek a tavaly júniusához képest, a háztartások pénzügyi vagyona soha nem látott szinten áll.

A forrásfelhasználás főbb adatsorai régiós és uniós szinten is a legjobbak közé tartozik. A visegrádi országok között a meghirdetett forráskeret, az igényelt, leszerződött és kifizetett támogatások tekintetében is Magyarország az első. A rendelkezésre álló keret 68%-ára már kötelezettséget vállaltunk, a harmadát pedig már ki is fizettük. Csak összevetésként: a második helyen álló lengyeleknél ezek az arányok 38% és 8%.

Konkrétumokat most csak a fejlesztések egy bizonyos köréből említenék. Egy ország gazdasági erejének, lendületének szimbolikus megjelenítői az ott zajló infrastrukturális beruházások. A közlekedési hálózat fontosságát elődeink is ismerték: így volt ez a magyar történelem két felfelé ívelő korszakában, a reformkorban és a dualista kor Magyarországon is.

A Magyar Kormány 2 évvel ezelőtt újtára indított egy 2500 milliárd forintos útépitési, útfelújítási programot. Közel 110 db közlekedési projekt kezdődött már el vagy áll előkészítés alatt. Szinte nincs az országnak olyan térsége, így lakóközössége sem, amelyet a fejlesztések ne érintenének. Rohamtempóban folyik az autópálya-

gyorsforgalmi és autópályák felújítása, bővítése, érinti mindez – egyebek között – az M1, M4, M6, M7, M30, M35-ös autópályákat, az M2, M34-es gyorsforgalmi és az M9, M30-as autópályákat. Ha már Egerben vagyunk hadd hozzak példát innen. E pillanatokban is zajlik az M25-ös autópályák építése, amely a város és az M3-as autópályák között biztosít majd 2X2 sávú összeköttetést. Az Eger-Budapest távolság közel 20 perccel fog lerövidülni ezzel.

Ahhoz, hogy idáig eljuthassunk, ha néhol kátyúk szabdalta úton is, nagy utat kellett megtennünk. A sikereknek gazdasági, szabályozási téren is meg kellett ágyazni. De a jövőre is gondolnunk kell, már most, mert nem csak 2020-ig, hanem az azt követő években is sikeresek kívánunk lenni.

A következőkben hallható előadások részben ennek a kontextusát, mikéntjét kívánják körüljárni.

Dányi Gábor úr a Miniszterelnökség európai uniós fejlesztések koordinációjáért felelős helyettes államtitkára a 2014-20-as fejlesztéspolitikai periódus végrehajtásának tapasztalatairól tart előadást, Rákossy Balázs úr, az NGM Európai Uniós Források Felhasználásáért Felelős Államtitkára a területfejlesztési program (TOP) eredményeiről beszél.

Dr. Nyikos Györgyi asszony, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államháztartási és Pénzügyi Jogi Intézet intézetvezető egyetemi docense a pénzügyi eszközök és a fejlesztések kapcsolatát elemzi majd.

A kávészünetet követően Molnár Balázs úr, a Miniszterelnökség Európai Uniós Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárának előadását hallgathatják a többéves pénzügyi keret és a kohéziós politika 2020 utáni jövőjéről.

Dr. Csányi István úr, a Miniszterelnökség közbeszerzési felügyeletért felelős helyettes államtitkára a közbeszerzésben bekövetkező változásokat, problémákat vázolja, végül pedig Kele János úr, a Miniszterelnökség Monitoring és Értékelési Főosztályának szakértője tart előadást „2007-13-as időszak gazdaságfejlesztést célzó EU-finanszírozott beavatkozásai ex-post értékeléseinek megállapításai és azok hasznosulása a 2014-2020-as periódusban” címmel.

Dányi Gábor, a Miniszterelnökség európai uniós fejlesztések koordinációjáért felelős helyettes államtitkára

A 2014-20-as fejlesztéspolitikai periódus végrehajtásának tapasztalatai

A jelenlegi, 2014-2020-as időszak támogatásainak felhasználása terén a Kormány 2017. évi fejlesztéspolitikai célként határozta meg a források teljes körű meghirdetését 2017. március 31-ig, ez a cél teljesült.

Szintén ezévi célkitűzés, hogy az egyes programokban a kötelezettségvállalás szintje elérje a 85%-ot 2017 végére, ami egyes programoknál már teljesült (IKOP, KÖFOP, RSZTOP).

Augusztus végéig 142 894 db pályázat került benyújtásra, 11 610 Mrd Ft igényelt támogatással. A támogatott projektek értéke összesen 6 506 Mrd Ft, a leszerződött támogatás 5 980 Mrd Ft. A kifizetések eddig 2 927 Mrd Ft-ot tesznek ki. A 2017. évi kifizetési cél a pályázók felé 2700 Mrd Ft.

Az uniós támogatások felhasználását szabályozó 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet módosításai a hatékonyabb, eredményesebb forrásfelhasználást célozzák. Az elmúlt időszakban például garanciális elemek kerültek beépítésre a felhívások felfüggesztésének szabályaiba. Az előlegigénylések megalapozottsága érdekében projektszintű likviditási tervet kell készíteni. Emelkedett az előkészítés, tervezés összes elszámolható költsége. Lehetővé vált a szakmai beszámoló és a kifizetések elválasztása.

A támogatások felhasználásának nyomon követését, kezelését támogató központi informatikai rendszerről (FAIR) elégedettségi felmérés készült, mely szerint a felhasználók a korábbiaknál elégedettebbek a rendszer működésével.

A 2014-2020-as programozási időszakban tehát a programok végrehajtása, a kifizetések felgyorsítása áll a fókuszban. Emellett 2017. július 1-től egy évig Magyarország látja el a V4 elnökséget is.

Emellett további feladatot jelent, hogy le kell zárni az előző, 2007-2013-as időszak programjait. A dokumentumokat 2017. március 31-ig kellett benyújtani az Európai Bizottságnak, jelenleg az Európai Bizottság észrevételeinek feldolgozása zajlik.

A következő, 2020 utáni időszakokkal kapcsolatban is vannak már feladatok, uniós szinten, a tagállamok részvételével már zajlanak az egyeztetések, megkezdődött a felkészülés.

Rákossy Balázs, a Nemzetgazdasági Minisztérium európai uniós források felhasználásáért felelős Államtitkára

A TOP végrehajtásának eredményei

A 2014-2020-as uniós programozási ciklusra való felkészülés mind az uniós tervezési, mind a hazai területi tervezési oldalról számos újdonságot tartalmazott. Uniós szinten sokkal erősebb felülről irányított tervezés valósult meg, igen erős tematikus fókusszal a 11 tematikus célkitűzés mentén, valamint pénzügyi determinációk, amely más arányokat jelölt ki a konvergencia és a fejlettebb régiók számára.

Az uniós tervezéssel párhuzamosan indult a hazai stratégia tervezés is, amelynek elsődleges szereplői a megyei önkormányzatok lettek. Ez által a megyei szint került a stratégiai tervezés középpontjába, a tervezési, koordinációs és végrehajtási feladatokat is a megyei szintre delegálva. A megyék törvényi előírások szerint készítettek területfejlesztési koncepciót és programot, valamint közreműködnek a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések megtervezésében.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) deklarált fő célja a térségi és helyi decentralizált gazdaságfejlesztés – és ezáltal a foglalkoztatás növelés -, valamint a vállalkozásbarát és népességmegtartó településfejlesztés, az életminőség és a társadalmi összetartozás javítása.

A TOP legfontosabb újdonsága a tervezési folyamat decentralizálása: a 18 megye és 22 megyei jogú város a saját maguk által tervezett integrált területi programok alapján juthatnak támogatáshoz. A TOP tervezését így átfogó területi tervezési folyamat kísérte, melynek keretében a megyei önkormányzatok és a megyei jogú városi önkormányzatok a TOP-hoz illeszkedve, de helyi fejlesztési szükségleteikből kiindulva állították össze saját fejlesztési programjaikat, amelyek megvalósításához a TOP biztosítja a forrásokat.

A TOP elsősorban az önkormányzatok fejlesztéseihez biztosít forrásokat, célterülete az Európai Unió besorolása szerinti „kevésbé fejlett régiók”, azaz Magyarország Budapesten és Pest megyén kívüli területei.

Mivel a megyék és a megyei jogú városok a TOP-hoz – Közép-magyarországi régió esetében VEKOP-hoz – szolgáltatott inputokat, így a helyi igényeket alapul véve, a szubszidiaritás elvét szem előtt tartva készültek az uniós források felhasználását rögzítő területi operatív programok. Minden megye és megyei jogú város számára a Kormány meghatározott egy allokált keretösszeget, amelyekre azok a helyi gazdaságfejlesztési programjaikat megtervezhették és azokat megvalósíthatják.

A TOP végrehajtását a területi szereplők Integrált Területi Programok (ITP) mentén segítik, amelyben a TOP-hoz kapcsolódó, integrált fejlesztések megvalósítását teszik lehetővé, ugyanakkor a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban megfogalmazott célok eléréséhez is hozzájárulnak.

Speciális közösségi szabályozás alapján a megyei jogú városok a 2014-2020-as programozási időszakban annnyival több szerepet kapnak, hogy a város jogosult a műveletek kiválasztására – saját fejlesztés esetében az Irányító Hatóság csak elszámolhatósági, támogathatósági vizsgálatot végez.

Az eddig támogatott és megvalósult fejlesztések is alátámasztják, hogy a középszintre/ megyei szintre delegált tervezési, koordinációs és végrehajtási feladatok során a területi szereplők képesek voltak pontszerű fejlesztések helyett hálózatos, egymásra épülő fejlesztések megvalósítására, valamint az egyes fejlesztések iránti felelősség érzet és elköteleződés is jóval nagyobb, mint a korábbi programozási ciklusokban. További eredményt az intézményrendszer is elkönnyvelhet, hiszen eljárásrendi egyszerűsítésekkel 100%-ban finanszírozottá váltak a fejlesztések, ez által biztosítva a lehető legmagasabb támogatási összeget, a lehető legkisebb önerő bevonása mellett.

A TOP fő fejlesztési területei: térségi és helyi gazdaságfejlesztés, vállalkozásbarát -és népességmegtartó településfejlesztés, alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés, helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése, valamint a megyei és helyi emberierőforrás-fejlesztés és foglalkozásösztönzés.

Dr. Nyikos Györgyi, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államháztartási és Pénzügyi Jogi Intézet intézetvezető egyetemi docense
Pénzügyi eszközök a kohéziós politikában

A pénzügyi eszközök – amelyek azokat a várhatóan életképes beruházásokat támogatják, amelyek piaci forrásokból nem jutnak megfelelő finanszírozáshoz – szerepe fokozatosan növekedett az elmúlt programozási időszakban. Ez a közforrások

támogatásával megvalósuló fejlesztéseknél érvényesülő multiplikátor-hatásnak és azon képességnek köszönhető, hogy alkalmazásuk esetén köz- és magánforrások integrált felhasználásával hatékony és fenntartható finanszírozási konstrukciók alakíthatók ki. A pénzügyi eszköz fenntarthatóbb megoldást biztosíthat a vissza nem térítendő támogatásoknál, jobb minőségű projekteket, és költséghatékonyabb megoldásokat hozhat. Mindazonáltal a pénzügyi eszközök sikere nagymértékben függ attól, hogy rendelkezésre áll-e egy megfelelően működő, költséghatékony intézményrendszer. A pénzügyi eszköz megfelelő működtetéséhez mind a kohéziós források felhasználási rendszerére, mind pénzügyi és banki ismeretekre kiterjedő speciális tudás és tapasztalat szükséges.

A pénzügyi eszközök kiemelt érdeklődésre tartanak számot elsősorban a visszaforgó jellegük miatt, ugyanis a pénzügyi eszközök visszatérítendő módon finanszíroznak befektetéseket. Az alkalmazásuk támogatott közpénzek felhasználásánál, a hozzáadott értéket biztosítja a hatékonyabb forrásfelhasználáshoz. Támogatottságának egyik oka a visszaforgó természete, ugyanis így a közpénzek többszörös felhasználásával nagyobb gazdaságfejlesztési hatás érhető el hosszú távon, és a gazdasági fenntarthatóság is jobban érvényesül. Másrészt további források addicionális felhasználásának lehetőségét nyitja meg, vagyis sokkal több forrást tesz elérhetővé fejlesztési célra. A magánforrások kombinálásával egyidejűleg lehetőség nyílik a privát befektetői tudásnak és szakmai tapasztalatnak a fejlesztések végrehajtásába való becsatornázására.

A 2014–2020-as programozási időszakban a kohéziós politikai pénzügyi eszközök speciális piaci szükségletek kielégítésére lettek kialakítva, összhangban a szabályozás tematikus céljaival. A CPR szabályai lehetővé teszik mind az öt alap forrásai vonatkozásában a pénzügyi eszközök alkalmazását valamennyi tematikus célkitűzés területén. A vonatkozó jogi szabályozás komplexebb lett, összhangban a jogalkotók azon igényével, hogy jobb szabályozási feltételeket teremtsenek, amely tekintettel van ezen eszköz specialitásaira. A CPR pénzügyi eszközre vonatkozó szabályait végrehajtási szabályok, illetve bizottsági útmutatók is kiegészítik.

A legnagyobb különbség a 2007–2013 és a 2014–2020 közötti időszak szabályozásában az, hogy a 2007–2013 közötti időszak szabályai röviden rendelkeztek a pénzügyi eszközökről, amit később több útmutató is segített értelmezni, ezzel jelentős mozgásteret adva a tagállamoknak a jogbizonytalanság mellett. Ezzel szemben a 2014–2020-as programozási időszak szabályozása sokkal részletesebb, és számos útmutatóval támogatott, amelyek azonban nincsenek mindig összhangban a kialakult tagállami megoldásokkal.

A pénzügyi eszközök végrehajtása komplex és speciális szaktudást igényel: a szokásos intézményi struktúra lépcsőzetes szerkezetű, ahol az irányító hatóság kiválasztja a holdingalap-menedzsert, aki felelős a lehetséges pénzügyi közvetítők versenyeztetéssel való kiválasztásáért. A pénzügyi közvetítők juttatják el a forrásokat a végső felhasználókhöz.

A magyar pénzügyi eszközt lebonyolító intézményrendszer - részben az EU jogszabályi változások miatt - jelentős módosuláson esett át: míg 2007-2013-as programozási időszakban refinanszírozási rendszerben több mint 200 pénzügyi közvetítő által kerültek

a források a vállalkozásokhoz, addig 2014-2020-as programozási időszakban közbeszerzésen kiválasztott konzorcium által biztosított közvetítői hálózat több mint 400 ponton juttatja a forrásokat a projektekhez. Megváltozott a díjazási rendszer is és komplexebb tematikus kötöttségek mentén több termék is meghirdetésre került. Mindezekre tekintettel és a tapasztalatok alapján a korábbi időszakhoz képest változtak az ügyletjellemezők is.

A pénzügyi eszközök iránti érdeklődés további erősödése prognosztizálható, a kérdés a végrehajtási irányok szempontjából fontos: egyrészt vannak fejlesztések, ahol jövedelemtermelés hiányában szükség van vissza nem térítendő forrásokra, másrészt kérdéses, hogy az EU szintű központi vagy nemzeti szinten kialakított eszközök illetve ezek kombinációja nyújtja-e az eredményes és hatékony megoldást a finanszírozási igényekre.

Molnár Balázs, a Miniszterelnökség Európai Uniós Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkára

A többéves pénzügyi keret (MFF) és a kohéziós politika jövője 2020 után

Az Európai Unió jelenleg számos belső és külső kihívással küzd, a 2020 utáni többéves pénzügyi keret kialakítására ebben a bizonytalan környezetben kerül sor. Az EU politikai irányait az EU jövőjéről folyó diskurzus fogja kijelölni, amely a pozsonyi és római nyilatkozatokkal vette kezdetét és várhatóan jövő év elején zárulhat le. A költségvetésnek ezen vita eredményét és célkitűzéseit kell tükröznie. Az EU egyik legjelentősebb belső kihívása az Egyesült Királyság Unióból történő kilépése, amely éves szinten mintegy 10-12 milliárd eurós hiányt jelenthet a költségvetésnek. Az Uniónak ezzel párhuzamosan számos külpolitikai kihívással is szembe kell néznie. Az évek óta húzódnó migrációs válság és a növekvő terrorfenyegetettség határozott fellépést igényel, amely rámutatott a védelmi képességfejlesztés szükségességére is. Így az EU-nak minden eddigénél több területen kell aktív szerepet vállalnia, amely fellépés komoly költségvonzattal jár. Az új kihívások mellett folyamatos helytállásra van szükség a versenyképesség terén, ezáltal biztosítva a fenntartható gazdasági növekedést. A számos célkitűzés finanszírozási igénye jelentős terhet helyez a pénzügyi keretre kiadási oldalról, így jelenleg az egyes szakpolitikák Európai Unión belül történő értékelése zajlik, amely iránymutatásul szolgálhat a következő keret kialakítása folyamán. A prioritizálás során meghatározó lesz az egyes politikák európai hozzáadott értéke. Magyarország kiemelkedő érdeke, hogy bemutassa: a kohéziós politikai eredményeit mutatja, hogy a kevésbé fejlett régiók felzárkóztatásával jelentősen hozzájárul nem csak az adott tagállam növekedéséhez, hanem az egész EU gazdasági stabilitásához is.

Az Európai Bizottság a 2020 utáni többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatait várhatóan 2018 nyarán fogja nyilvánosságra hozni, ezt követően fognak megkezdődni a tárgyalások. A javaslat előkészítése szempontjából kiemelt jelentőségű az EU jövője vita kapcsán megjelent reflexiós papír az EU pénzügyeinek jövőjéről. A dokumentumban megjelenik az uniós támogatások és a jogállamiság összekapcsolása, illetve korábbi politikai nyilatkozatokban felmerült a kohéziós politika és a migrációs válság kezelésének összekötése is. Ezen javaslatok nem felelnek meg a magyar érdekeknek, de nem felelnek meg a kohéziós politika Szerződésekben lefektetett egyértelmű célkitűzéseinek sem. A kohéziós politika reformjának egyik kiemelkedő iránya, hogy a támogatások hatékonyabban ösztönözzék a tagállamokat strukturális reformok

végrehajtására. Ebben a tekintetben várhatóan szorosabb kapcsolatot kívánnak kialakítani a kohéziós politika és a gazdasági kormányzás között. A kohéziós politika tekintetében a reflexiós papír ezentúl javasolja a Bizottság szerepének növelését a végrehajtás során, a tagállami társfinanszírozás mértékének növelését, illetve új kritériumok bevonását, amelyek közt a migrációt is megemlíti.

A közös agrárpolitika kapcsán már a jelenlegi szabályozás megalkotása során megkezdődött a politika célrendszerének reformja, amely során nagyobb szerepet kaptak a fenntarthatósági és klímapolitikai célok. Ez várhatóan tovább erősödhet a 2020 utáni keretben, mindemellett továbbá felmerült az új kihívások bevonása is. A reflexiós papír javaslatot tesz továbbá a közvetlen agrártámogatások nemzeti társfinanszírozásának bevezetésére is.

A költségvetés bevételi oldalán a Brexit egyedülálló lehetőséget teremt a tagállami visszatérítések és a hozzáadottérték-adó alapú tagállami hozzájárulás megszüntetésére, míg lehetséges új saját forrásként felmerült a társasági adó, pénzügyi tranzakciós adó vagy üzemanyag adó alapú hozzájárulás bevezetése, valamint az európai kibocsátás-kereskedelmi rendszer bevételei.

Magyarországnak kiemelt érdeke, hogy míg az új kihívások, mint a migráció vagy a védelempolitikai együttműködés finanszírozása biztosítva legyen, addig a térség konvergenciáját és versenyképesebbé-tételét garantáló hagyományos politikák, a kohéziós politika és a közös agrárpolitika számára is jelentős forrásokat biztosítson a 2020 utáni többéves pénzügyi keret.

Dr. Csányi István, a Miniszterelnökség közbeszerzési felügyeletért felelős helyettes államtitkára

Változások és problémák a közbeszerzésben

Az elmúlt évek során tapasztalhattuk, hogy vagy az irányelvek vagy a gyakorlat miatt szükséges volt a közbeszerzés szabályainak módosítására, nem történt ez másként 2017-ben sem. Ugyancsak szükséges volt már korábban a közbeszerzések átfogó ellenőrzésének bevezetése, amely ellenőrzések tapasztalatai alapján az ellenőrzések gyorsítása és hatékonyságának növelése is szükségessé vált. Ezen változások a közbeszerzési törvény céljainak érvényesítését és a közbeszerzések során előforduló problémák csökkentését szolgálták. Az előzőeket az alábbi négy pontban fejtjük ki:

1. A Kbt. és a kapcsolódó rendeletek módosítása
 - A Kbt. módosítása az év elején lépett hatályba, amely – mint azt említettük a korábbi tapasztalatok miatt vált szükségessé – több apró változást tartalmazott, mint pl. egy ajánlattevő esetén lehetőség lett eredménytelenné nyilvánítani az eljárást, vagy pl. a nemzeti rezsimben az értékhatár ésszerű megemlése miatt áru és szolgáltatás beszerzés miatt kikerült az öt ajánlat bekérésének lehetősége. Mindemellett az ellenőrzés kiterjesztésre került az értékhatár alatti, de 1 millió forintot meghaladó szerződésekre is, amelyet a **459/2016. (XII. 23.) Korm. rendelet** tartalmaz.
 - Az év közepén változtak egyes végrehajtási rendeletek, mint a **16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet**, a **321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet** és a **322/2015. (X.**

30.) Korm. rendelet, amelyek változását ugyancsak az ésszerűsítés és a gyakorlat tett szükségessé.

2. Az ellenőrzések eddigi gyakorlatának változásai

- Az ellenőrzés figyelmének középpontjába is több új szempont került, mint pl. az alkalmassági feltételek előírása, amelyet a már említett rendeletek módosítása idézett elő, vagy pl. az értékelési módszerek vizsgálata, amely az új Hatósági útmutató miatt vált szükségessé.
- Maga az ellenőrzés rendszere és szabályozási környezete is megváltozott az év elején, a korábbi szakaszolt (csak elnevezésében folyamatba épített, minőségi szakaszt, szabályossági szakaszt tartalmazó) ellenőrzést felváltotta a ténylegesen folyamatba épített ellenőrzés.

3. Az elektronikus közbeszerzési rendszer bevezetése

- A 2014/24 EU irányelv szerint 2018. október lenne a határidő a bevezetésre, ezzel szemben 2018. január 1-től indul hazánkban is az elektronikus közbeszerzés, a májusi pilot bemutatását megelégedéssel fogadták az EU-s bizottság részéről is.
- A rendszer előnye az *átláthatóság, nyilvánosság, ellenőrizhetőség, gyorsaság,* illetve további jellemzője a szabad hozzáférés, az egységes rendszer, egységes felület, ugyanakkor ajánlatkérőknek és az ajánlattevőknek regisztrálniuk kell magukat a rendszerbe.

4. Problémák a közbeszerzésben

- Nem mehetünk el a közbeszerzés problémái mellett sem, amelyek forrása alapvetően a nem megfelelő EU-s szabályozás (ennek következménye a hazai szabályozás, hiszen az irányelveket kell átültetni), a szereplők helytelen magatartása és a gyenge visszacsatolás.
- A problémákat a nyilvánosság segítségével és az ellenőrzés közreműködésével lehet felderíteni és szervezeti változásokkal, szabályozással lehet megoldani.

Összegezve az előzőeket, meglehetősen mozgalmas volt a közbeszerzés területe, hiszen sok változásra került sor és a jövőre vonatkozóan is elmondhatjuk, hogy sok újdonság vár a közbeszerzésben tevékenykedőkre. Az év második felében indulnak az elektronikus közbeszerzéssel (EKR) kapcsolatos előadások, oktatások és januártól maga az elektronikus közbeszerzési rendszer.

Kele János, a Miniszterelnökség Monitoring és Értékelési Főosztályának szakértője
A 2007-2013-as programozási időszak ex-post értékeléseinek megállapításai és azok hasznosulása

Az Európai Unió források felhasználásának értékelési rendszere alapjaiban alakult át az új programozási időszakra (2014-2020) fordulva. Míg korábban az uniós jogszabályok pusztán az értékelések „necesse est” (azaz: értékeléseknek lenniük kell) jellegét emelték ki, addig a jelenleg is zajló ciklusban már arra vonatkozóan is pontos előírások léteznek, mit, hogyan és mikor szükséges értékelnünk. Emellett fontos gyakorlati változásnak számít az is, hogy a korábbi fejlesztési időszak jobbára pusztán abszorpció fókuszát

felváltotta az eredményességi szemléletet, amely az értékelés számára is komoly elvárást jelent az eredmények, illetve a tényleges hatások beazonosítását, mérését, összegzését illetően. Mindez egyaránt sokkal nagyobb kihívás elé állítja a programvégrehajtás és az értékelési folyamat résztvevőit is.

Az Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős Helyettes Államtitkárság Monitoring és Értékelési Főosztálya által vezetett értékelési projektek alapján a 2007-2013-as időszak legfontosabb fejlesztési eredményei közé tartozott például, hogy az uniós források felhasználásával finanszírozott fejlesztések az ország teljes területét képesek voltak lefedni. A leghátrányosabb helyzetű kistérségeket célzó (LHH) program jelentősen növelni tudta a legelmaradottabb térségekbe jutó fejlesztési források mennyiségét, ami azért is nagyon fontos eredmény, mert ezeken a területeken a magánberuházások szintje rendkívül alacsony. Ez a tény a térségekben jelentősen felértékeli a kohéziós források jelentőségét.

Hasonlóan fontos eredmény, hogy a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat programjairól készült hatásvizsgálatok kimutatták: a programban résztvevők elhelyezkedési esélyei átlagosan nagyjából 35%-kal javultak. A komplex programmal segítő társadalmi csoportok érdekében megvalósított intézkedések jó gyakorlatként a költségvetés normatív finanszírozási rendszerének részeivé váltak, ez pedig nagyszámú családnak nyújt felbecsülhetetlen segítséget az ország leginkább elmaradott területein. Gazdaságfejlesztési szempontból hasonló jó gyakorlatként emelhető ki, hogy a mögöttünk hagyott programozási időszakban kialakult és megszilárdult a pénzügyi eszközök felhasználásának intézményrendszere, valamint a közúti közlekedésbiztonság szintjének szignifikáns javulása.

Az eredmények felismerése és azok hangsúlyozása mellett azonban az értékelések feladata volt az is, hogy tanulságokat fogalmazzon meg a mögöttünk hagyott ciklus fejlesztési programjaival kapcsolatosan, majd a tanulságokat javaslatná alakítva közvetítse azokat a döntéshozók irányába. A tanulságok közül a legfontosabb rendszerszintű kritika a fejlesztések egymásra épülésének elmaradását illette. Szintén több értékelésben megfogalmazódott, hogy a rendszer nem szentel elegendő figyelmet a projektek eredményeinek fenntarthatóságára, főleg az intézményi és a nonprofit szektor kedvezményezettjeinek esetében. Közlekedési és környezeti szakterületen a legkomolyabb problémát a nagyobb projektek elhúzódása és megdrágulása is jelentette, igaz, ezeket a változásokat jórészt indokolta az építőipari kapacitások szűkös volta, amelynek a kínálat szűkülése miatt árfelhajtó hatása is volt.

Területfejlesztési szempontból plasztikusan mutatták a koordináció hiányát a Balaton térségének fragmentált, pontszerű fejlesztései, illetve az a tény is, hogy a Regionális Operatív Programok nem minden esetben voltak képesek betölteni területfejlesztési szerepüket.

Az értékelések hasznosulása két fronton történik: az ex-ante értékelések és a stratégiai környezeti vizsgálatok (SKV) a tervezési folyamatot támogatják, az egyéb értékelések pedig OP-módosításokat alapoznak meg, esetlegesen egyes konstrukciók további folytatását támasztják alá tényanyaggal. Az értékelők felelőssége a folyamatban, hogy jó minőségű, módszertanilag megalapozott értékelések a megfelelő időben álljanak

rendelkezésre ahhoz, hogy az intézményrendszer stakeholderei felhasználhassák azokat. Ennek értelmében kiemelten fontos ezen szereplők minél aktívabb és hatékonyabb bevonása az értékelések megtervezésébe, sőt, végrehajtásába is. A nyilvánosság elvének mind teljesebb körű megvalósítása, évkönyvek kiadása, workshopok, konferenciák szervezése által kíséreljük meg elérni, hogy az intézményrendszeren belül érvényesüljön a spillover-hatás, melynek eredményeként a lehető legmagasabb színvonalú és legszélesebb körben felhasználható értékelések szülessenek a fejlesztéspolitikai folyamatokról.